

Кирилюк В.О.,
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

Гаркуша В.В.,
доцент кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

МЕТОДИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Забезпеченість захисту людей в державі є однією з головних ознак високого рівня цивілізації суспільства. Найголовнішим є саме стабільне забезпечення такого захисту не лише на законодавчому рівні, а й на практиці. Публічна безпека є однією із складових національної безпеки держави від внутрішніх загроз суспільству. На безпеку суспільства в цілому та окремих її осіб впливає багато факторів, в тому числі рівень злочинності та правопорушень. Тому виникає нагальна необхідність в належній діяльності правоохоронних органів щодо забезпечення публічної безпеки в державі. Для цього велике значення має розробка таких методів адміністративно-правової охорони, які будуть не тільки виглядати позитивними на законодавчому рівні, а й дійсно діяти на практиці та матимуть успішну реалізацію.

Діяльність правоохоронних органів та загалом методи адміністративно-правової охорони публічної безпеки та порядку досліджувались в усі часи різним науковцями, в тому числі П. Хамулою, М. Агаповою, Д. Беззубовим, І. Зозулею, В. Фатхутдіновим, А. Басовим, Ю. Кравченком, Є. Альховським, М. Долгополовою, С. Гусаровим та іншими. Та враховуючи зміни, які відбулися в Україні після запровадження різного роду реформ, вважаю за необхідне надалі досліджувати дане питання.

Правоохоронна функція за своєю сутністю є напрямом діяльності держави, що визначений на конституційному рівні та підлягає реалізації системою правоохоронних органів, на яких покладено повноваження щодо застосування юридичних заходів впливу з визначеним колом завдань. До них відносяться охорона конституційного ладу, законності і правопорядку, прав і свобод громадян, профілактики й боротьби зі злочинністю та іншими правопорушеннями [1].

Слід врахувати, що сам термін «публічна безпека» з'явився в законодавстві України відносно нещодавно. А саме, вперше його застосовано в Законі України «Про Національну поліцію» в 2015 року, де в ч. 1 ст. 1 вказано: «Національна поліція України - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод

людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку» [2]. Стає зрозумілим, що саме Національна поліція є головним правоохоронним органом, який повинен забезпечувати публічну безпеку.

Більшість науковців, які досліджували питання публічної безпеки та порядку зазначають, що вживання в Законі України «Про Національну поліцію» такого терміну ставить під загрозу діяльність правоохоронного органу загалом, в тому ж числі і методи їх діяльності, оскільки в іншому більше ніде не регламентовано законом таке поняття як «публічна безпека». Тому може виникнути багато питань при виконанні поліцією своїх функцій в забезпеченні публічної безпеки суспільства та оскаржено ті методи, які вони застосовують на конституційному рівні.

Виходячи з наукової думки, яка все ж таки наголошує на вживання термінів «громадська безпека» та «публічна безпека» як синонімів, можна зазначити таке визначення публічної безпеки - система суспільних відносин та юридичних норм, що регулюють ці відносини з метою забезпечення громадського спокою, недоторканності особи, її життя та здоров'я, нормальної діяльності державних і громадських інституцій, установ, закладів, підприємств [3, с. 65].

Виходячи з цього визначення зазначимо, що реалізація цієї системи забезпечується завдяки належній організації та реалізації відповідних відносин і заходів. Звідси можемо говорити про те, що публічна безпека являє собою такий стан суспільногожиття, при якому гарантуються та реально забезпечуються безпечні умови існування й життєдіяльності як суспільства в цілому, так і його окремих членів; при якому через систему відповідних відносин і заходів забезпечується належний захист найбільш важливих суспільних та індивідуальних інтересів від негативного впливу з боку джерел підвищеної небезпеки, а також мінімізація та максимально оперативне усунення завданих ними шкідливих наслідків [4, с.75].

Змістом діяльності правоохоронних органів у виконанні методів адміністративно-правової охорони є здійснення органами і посадовими особами поліції комплексу засобів і заходів, спрямованих на встановлення і підтримку режиму безпеки життєдіяльності суб'єктів суспільних відносин. Специфіка поліцейських послуг у сфері охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави як окремого напрямку діяльності Національної поліції, на відміну від охоронної діяльності, що здійснюється в межах інших її напрямків діяльності (наприклад, охорони публічного (громадського) порядку), полягає у тому, що під час їх надання охорона здійснюється по відношенню до конкретного суб'єкта і має на меті забезпечення його певного суб'єктивного права (кола прав), свободи (свобод), законного інтересу (інтересів) [4, с.87].

Зазначимо, що найвагомішими серед методів адміністративно-правового захисту суспільства є переконання та примус, які визнають також універсальними і всеохоплюючими методами державного управління в

цілому. Їх широко застосовують в усіх сферах управлінської діяльності, в т.ч. у боротьбі із правопорушеннями; вони становлять систему засобів впливу держави на свідомість і поведінку людей, є необхідною умовою нормального функціонування суспільства, будь-якого державного або громадського об'єднання, всього процесу управління. Застосовуючи ці засоби, держава забезпечує функціонування всієї суспільної системи, організованість, дисциплінованість, охороняє працю та побут людей, нормальну соціальну обстановку в країні [5, с.72].

Зазначимо, що в адміністративній діяльності правоохоронних органів застосовують і інші методи, наприклад, такі як інструктування, координація, або ж низку методів, пов'язаних з психологічним впливом, таких як спонукання, мотивування, встановлення авторитету та інші методи, які в багатьох випадках також є не менш дієвими.

Загалом, коли справа доходить до здійснення примусового впливу, то його здійснюють тільки з метою підтримання суспільної дисципліни, забезпечення й охорони законності, для спрямування окремих громадян і колективів на додержання норм, що прийняті у цьому суспільстві. Він може виявитися у психічному впливі, спонуканні до певних дій, бажаної поведінки, або в суто примусових діях та фізичному впливі [5, с.74].

Отже, можна вказати на те, що для того, щоб методи адміністративно-правової допомоги по забезпеченню публічної безпеки в Україні були більш дієвими на даний час, необхідно врегулювати законодавство в цілому. Зрозуміло, що чим якісніше буде законодавча база, тим легше буде застосовувати на практиці те, що вказано в нормативно-правових актах держави. Оскільки після запровадження останніх реформ існує досить багато розбіжностей в основних законах держави, якими регламентується сама діяльність правоохоронних органів, ставиться під загрозу застосування методів, якими вони користуються за для забезпечення певних суспільних норм, в тому числі і методів забезпечення публічної безпеки.

---

1. П.І. Хамула. Правоохоронні органи в системі органів державної влади // Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук/ Національний юридичний університет ім. Я. Мудрого – Харків, 2015. – с. 235

2. Закон України «Про Національну поліцію» : від 02.07.2015 р., № 580–VIII // ВВР України. – 2015. – № 40–41.

3. В. Г. Гончаренко, П. П. Андрушко, Т. П. Базова та ін. Юридичні терміни тлумачний словник / за ред. В. Г. Гончаренка. – 2-ге вид., стереотипне. – К. : Либідь, 2004. – 320 с.

4. Д.М. Ластович Адміністративно-правові засади надання поліцейських послуг в Україні// Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук/ Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків, 2016 р. – с. 224

5. Г.В. Джагупов Методи адміністративно-правової охорони громадської безпеки в Україні// ПРАВО І БЕЗПЕКА № 4 (36) / Харківський національний університет внутрішніх справ. - Харків, 2010 р.